

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	36551
Nom	Història de la comunicació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1333 - Grau en Comunicació Audiovisual	Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1333 - Grau en Comunicació Audiovisual	2 - Comunicació	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
LLORCA ABAD, GERMAN	340 - Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació

RESUM

Es tracta d'una assignatura marc de caràcter diacrònic que analitza l'evolució de la comunicació com un fet social, tecnològic i específicament comunicatiu. Però, atés que s'inclou en el camp del saber i fer audiovisuals, es concedirà una rellevància especial tant a la conformació històrica d'aquest camp en general com a la plasmació del mateix en mitjans de comunicació específics com la ràdio, la televisió i els espais de comunicació digital consolidats al segle XXI.

CONEIXEMENTS PREVIS**Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació**

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

L'assistència i participació no requereixen de cap coneixement previ especialitzat, ja que els coneixements bàsics sobre la matèria s'adquireixen amb el seguiment regular de la mateixa assignatura. Els coneixements sobre anàlisi dimatge i del discurs són transversals als estudis de Comunicació Audiovisual.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENENTATGE (RD 822/2021)

1333 - Grau en Comunicació Audiovisual

- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreplegar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants siguen capaços de treballar en equip, de comunicar les pròpies idees i d'integrar-se en projectes comuns destinats a l'obtenció de resultats.
- Que els estudiants tinguen capacitat d'adaptació als canvis tecnològics i sociolaborals.
- Que els estudiants siguen capaços d'obtindre i seleccionar la informació i les fonts rellevants per a la solució de problemes i l'elaboració d'estratègies.
- Que els estudiants manifesten respecte solidari per les diferents persones i pobles del planeta, així com coneixement dels grans corrents culturals en relació amb els valors individuals i col·lectius i respecte pels drets humans.
- Capacitat per a buscar, seleccionar, llegir, interpretar i analitzar textos i documents tant escrits com audiovisuals (capacitat analítica, sintètica i crítica) .
- Conèixer els aspectes socials, històrics, econòmics i culturals dels contextos propis i aliens rellevants.
- Capacitat per a actuar defenent una cultura de la pau i respectant els drets fonamentals en els processos de la comunicació, en concret la igualtat entre dones i hòmens en tots els tractaments informatius, interpretatius, sígnicos, dialògics i opinatius de la comunicació.
- Coneixement dels diversos llenguatges, codis i modes de representació propis dels distints mitjans tecnològics i audiovisuals: fotografia, cine, ràdio, televisió, vídeo i imatge electrònica, internet, etc. a través de les seues propostes estètiques i industrials, a més de la seua rellevància social i cultural i la seua evolució al llarg del temps, que haurà de generar la capacitat per a analitzar relats i obres audiovisuals, considerant els missatges icònics com a textos i productes de les condicions sociopolítiques i culturals d'una època històrica determinada.
- Capacitat per a desenrotllar un treball personal, siga de creació o d'investigació, posant en pràctica les competències adquirides. Saber plantejar i assumir la responsabilitat d'un projecte propi, encara que davall l'orientació del tutor.

RESULTATS D'APRENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

L'assignatura pretén la consecució dels següents resultats d'aprenentatge del Grau en Comunicació Audiovisual:

- Identificar la rellevància social cultural i històrica de les propostes estètiques de les indústries audiovisuals.
- Identificar les estructures organitzatives al camp de la comunicació visual i sonora.
- Conèixer la interrelació entre els subjectes de la comunicació audiovisual: autors, institucions, empreses, mitjans, suports i receptors.

En definitiva,

- Referir una visió fonamental dels continguts, les competències i les destreses que es pretenen adquirir, així com una perspectiva clara de les delimitacions conceptuals més rellevants i necessàries.
- Usar les orientacions pertinents pel que fa al tractament dels textos proposats per a la lectura individual, anàlisi i estudi.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Algunes coses per a obrir boca

La primera part de la unitat està dedicada a establir les claus conceptuals bàsiques dels processos de comunicació humana. Es duu a terme un repàs de les principals idees de base per a entendre què són les societats humanes de la comunicació.

1. La Revolució Cognitiva
2. Primer parlar, després escriure
3. Què es comunicava?
4. Crear, conservar, transmetre
5. L'assignatura en deu minuts

2. La història de la mediació

Aquesta unitat desenvolupa el concepte de mediació associada als processos de comunicació humana. Representació, figuració, narració i altres d'importància.

1. Enfocament
2. En l'Edat Mitjana
3. En el Renaixement
4. En l'Era Moderna I
5. En l'Era Moderna II

3. La comunicació moderna

La unitat tres repassa els esdeveniments que, associats a la revolució industrial, de les comunicacions i de les telecomunicacions donaran forma a les societats modernes i de masses.

1. Els Estats-nació
2. El 'progrés' i la comunicació
3. Més en relació amb això ...
4. La incipient "mass-communication"
5. Les societats de masses

4. La comunicació de masses

Aquesta unitat proposa l'estudi de la comunicació de masses. Sanalitza el paper que la premsa escrita, però sobre tot els discursos radiofònic i audiovisual, han tingut en la configuració actual dels processos de comunicació humana.

1. L'entrada al segle XX
2. L'etapa d'entreguerres
3. Pau, prosperitat i Guerra Freda
4. La Televisió i la Televisió
5. La digitalització

5. La comunicació multitudinària

La darrera unitat del programa proposa una anàlisi detallada dels últims 20 anys de la Història de la Comunicació digital. A més de repassar les principals fites del període, sobriran espais de debat prospectiu que permeten l'alumnat definir tendències de futur.

1. L'entrada al segle XXI
2. La revolució del "maquinari"
3. La revolució del "programari"
4. Internet per a tot
5. La "societat xarxa"

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	4,00	0
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	48,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació de classes de teoria	2,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	1,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

La docència presencial combinarà les següents metodologies:

- Lliçó magistral
- Estudi i anàlisi de casos
- Debats i seminaris

Els continguts de l'assignatura s'introdueixen partint dels coneixements generals previs de l'alumnat, que haurà de participar de manera activa en el desenvolupament de l'aprenentatge. Pel que fa a les hores presencials, l'assignatura s'estructura en sessions de 2 hores de duració, dos dies a la setmana. En cadascuna de les sessions, el professor introduirà els conceptes que siguen nous, posarà a disposició de l'estudiantat el material de treball que considere i donarà les instruccions escaients per a fer tasques i planificar el desenvolupament de l'assignatura.

La classe serà participativa i el professor interpel·larà constantment l'alumnat perquè hi prengue part activa de les discussions plantejades. A més de les instruccions directes del professor, es recomana que l'alumnat actue pel seu compte els següents punts:

- a) selecció i treball amb fonts documentals diverses
- b) cooperació amb els companys i companyes
- c) treball i ampliació de les lectures suggerides o proporcionades
- d) observació analítica / crítica dels discursos mediàtics

El professor es compromet a seguir ajudant i orientar l'estudiantat una vegada s'acabe la classe, mitjançant tutories personalitzades o tutories a través del correu electrònic i aula virtual. Pel que fa a les hores no presencials, es recomana de forma genèrica

- a) l'estudi i preparació de les classes teòric-pràctiques
- b) la preparació i realització dels treballs pràctics
- c) la preparació i realització de l'avaluació final

AVALUACIÓ

El sistema general de qualificacions seguirà el Reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València per a títols de grau i màster, aprovat pel Consell de Govern el 30 de maig de 2017 (ACGUV 108/2017).

Donat el caràcter teòric de l'assignatura, es proposa el següent treball d'avaluació:

- Prova escrita final: examen individual, 60% de la nota final.
- Presentació d'esquemes i resums (I): treball grupal, 30% de la nota final.
- Presentació d'esquemes i resums (II): realització individual d'una ressenya sobre un llibre de la bibliografia, 10% de la nota final.

El professor donarà les pautes necessàries a l'alumnat per a la realització del treball i farà un seguiment del procés d'elaboració amb reunions periòdiques durant el quadrimestre.

El seguiment de les classes, l'assistència a seminaris, les tutories i les activitats formatives són valorades *positivament*, però no suposen una part quantificable de la nota.

L'única via telemàtica vàlida de comunicació amb el professor és el servei de correu electrònic oficial de la UVEG, així com el sistema de missatgeria oficial d'Aula Virtual de la UVEG. El professor no considera com a vàlida cap altra via de comunicació i en cas de produir-se una reclamació, només serà estimada i avaluada la comunicació que haja estat establerta a través del correu electrònic oficial de la UVEG o Aula Virtual de la UVEG. El professor es reserva el dret de fer les comunicacions oficials que considere oportunes, en temps i forma durant el curs, a través d'aquestes vies (indicacions sobre lectures obligatòries, lliurament i terminis de lliurament de treballs, avís de proves, distribució de grups, etc.).

Les proves i els treballs podran fer-se en castellà o valencià, en funció del que l'alumnat preferisca. Per a l'estudiantat ERASMUS o estrangers, l'anglès també serà una opció.

Els problemes d'ortografia, sintaxi i/o expressió escrita puntuaran negativament, podent comportar el suspens de la prova.

En el cas de comprovar-se plagi en un treball d'avaluació d'un estudiant, aquest es podrà puntuar amb la qualificació numèrica de zero, amb independència del procediment disciplinari que es pugua incoar i, si escau, de la sanció que siga procedent d'acord amb la legislació vigent.

L'honestedat intel·lectual és vital en les comunitats acadèmiques, i per a la justa avaluació del treball de l'alumnat. Tots els treballs presentats en aquest curs han de ser d'autoria original. No s'admetran treballs en els quals es faci ús de col·laboració fraudulenta o la compisició amb ajuda d'intel·ligència artificial (ChatGPT o altres).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- A. Balsebre. Historia de la radio en España, I (1874-1939). Madrid. Cátedra: 2001.
- A. Balsebre. Historia de la radio en España, II (1939-1985). Madrid. Cátedra: 2002.
- E. Bordería; A. Laguna i F. A. Martínez Gallego. Historia social de la comunicación: mediaciones y públicos. Madrid. Síntesis. 2015
- E. Bustamante. Radio y televisión en España. Barcelona. Gedisa: 2006.
- A. Briggs y P. Burke. De Gutenberg a Internet. Una historia social de los medios de comunicación. Madrid. Taurus: 2002.
- R. Chartier i C. Espejo (Eds.). La aparición del periodismo en Europa. Comunicación y propaganda en el Barroco. Madrid. Marcial Pons. 2012.
- R. Debray. Vida y muerte de la imagen. Historia de la mirada en Occidente. Barcelona. Paidós: 1994.
- A. Faus Belau. La era audiovisual. Historia de los primeros cien años de la radio y la televisión. Barcelona. Ediciones Internacionales Universitarias: 1995.
- E. Hobsbawm i T. Ranger. La invención de la tradición. Barcelona. Crítica. 2005.
- A. Mattelart. La comunicación-mundo. Historia de las ideas y de las estrategias. Madrid. Fundesco: 1993.
- J. R. McNeill i W. H. McNeill. Las redes humanas. Una historia global del mundo. Barcelona. Crítica. 2010.
- C. Niqui. Los primeros 20 años de contenidos audiovisuales en Internet. Barcelona. UOC. 2014.
- M. Palacio. Historia de la televisión en España. Barcelona. Gedisa: 2001.
- R. Pellerey. Comunicación: historia, usos e interpretaciones. Barcelona. UOC. 2015.
- J. M. Perceval. Historia mundial de la comunicación. Madrid. Cátedra. 2015
- M. M. Ramírez i M. A. Martínez (Coord.). 50 imágenes para la Historia de la Comunicación. València. Tirant Humanidades.2017.
- J. C. Rueda Laffond; E. Galán Fajardo y A. L. Rubio Moraga. Historia de los medios de comunicación. Madrid. Alianza. 2014.
- J. B. Thompson. Los media y la modernidad. Barcelona. Paidós: 1998.
- G. Weill. El periódico. Orígenes, evolución y función de la prensa periódica. Sevilla. Comunicación Social Ediciones y Publicaciones. 2007.

Complementàries

- P. Barea. La estirpe de Sautier. La época dorada de la radionovela en España (1924-1964), Madrid. El País/Aguilar: 1994.

- J. M. Bernardo Paniagua. El sistema de la comunicació mediàtica. De la comunicació interpersonal a la comunicació global. Valencia. Tirant lo blanch: 2006.
- B. Bryson. Una muy breve historia de casi todo. Barcelona: RBA. 2015
- J. M. Contreras y M. Palacio. La programación de la televisión. Madrid. Síntesis: 2001.
- C. Garitaonaindía. La radio en España (1923-1939). De altavoz musical a arma de propaganda. Madrid. S. XXI: 1988.
- J. Gavaldà. Una cultura acústica. Notas de otra radio. Valencia. Ediciones Episteme: 1999.
- Y. N. Harari. Sapiens: una breu història de la Humanitat. Barcelona: Edicions 62. 2014
- Y. N. Harari. Homo Deus: una breu història del demà. Barcelona: Edicions 62. 2016
- N. Klein. No Logo: el poder de las marcas. Barcelona: Paidós. 2007.
- N. Klein. La doctrina del xoc: l'ascens del capitalisme del desastre. Barcelona: Empúries. 2007.
- N. Klein. Esto lo cambia todo: el capitalismo contra el clima. Barcelona: Paidós. 2015.
- J. J. Millás & J. L. Arsuaga. La vida contada por un sapiens a un neandertal. Madrid: Alfaguara. 2020.
- J. C. Rueda Laffond y M. Chicharro Merayo. La televisión en España (1956-2006). Política, consumo y cultura. Madrid. Fragua: 2006.
- A. Vallès Copeiro Del Villar (comp.). Historia de la radio valenciana. Valencia: CEU: 1999.
- J. A. Ventín Pereira. La guerra de la radio (1936-1939). Barcelona. Mitre: 1986.
- R. Williams. Historia de la comunicación. Vol. I. Del lenguaje a la escritura. Barcelona. Bosch. 1992
- R. Williams. Historia de la comunicación. Vol. II. De la imprenta a nuestros días. Barcelona. Bosch. 1992.